

Hallituksen esitys Eduskunnalle räjähdyksenvaarallisista aineista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Valtionhallinnon norminannon uudistamiseen liittyen ehdotetaan, että ministeriön ja valvontaviranomaisen toimivallasta antaa räjähdyksenvaarallisten aineiden valvontaa koskevia määräyksiä ja ohjeita säädettäisiin yksityiskohdaisesti laissa.

Samalla ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana räjähdyksenvaarallisten aineiden kuljetuksia

koskeva säännöstenantovaltuutus sekä lisättäväksi valtuutus ottaa räjähdyksenvaarallisia aineita koskevat ongelmat ovat yksityiskohdiltaan teknisluonteisia ja vaativat siksi sen kaltaista asiantuntemusta, jota turvallisuutta valvova viranomainen ensisijaisesti edustaa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuonna 1991.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja uudistuksen syyt

Kauppa- ja teollisuusministeriön toimivalta räjähdyksenvaarallisia aineita koskevien määräysten antamiseen perustuu tällä hetkellä asetuksen tasolla säädettyihin valtuutuksiin. Valvontaviranomaisen toimivalta määräysten ja ohjeiden antamiseen perustuu puolestaan pääosin asetukseen tai sen nojalla annettuihin ministeriön päätöksiin. Koska toimivallan antaa sitovia määräyksiä olisi perustuttava laissa olevaan yksilöityyn valtuutukseen, on nykytilanne epätydyttävä. Epäkohtana on lisäksi pidettävä sitä, ettei sanoja määräys ja ohje ole kaikissa tapauksissa käytetty viranomaisten määräyksiä ja ohjeita koskevista toimenpiteistä annetussa laissa (573/89) määritellyllä tavalla, vaan ohjeet on eräissä tapauksissa tarkoitettu sitoviksi.

Räjähdyksenvaarallisista aineista annetun lain (263/53) tavoitteiden toteuttaminen tarkoituksenmukaisella tavalla edellyttää, että kauppa- ja teollisuusministeriö sekä sen alainen teknillinen tarkastuskeskus, joka on tällä alueella keskeinen valvontaviranomainen, voivat antaa määräyksiä. Tekniikan jatkuvan uudistumisen

ja olosuhteiden nopean muuttumisen takia on tarpeen, että teknillisellä tarkastuskeskuksella on oikeus tarkentavien turvallisuuteen liittyvien teknisten määräysten antoon. Räjähdyksenvaarallisia aineita koskevat ongelmat ovat yksityiskohdiltaan teknisluonteisia ja vaativat siksi sen kaltaista asiantuntemusta, jota turvallisuutta valvova viranomainen ensisijaisesti edustaa.

2. Asian valmistelu

Esitysluonnos valmisteltiin yhteistyössä kauppa- ja teollisuusministeriön ja teknillisen tarkastuskeskuksen kesken virkatyönä.

Kauppa- ja teollisuusministeriö pyysi esitysluonnoksesta lausunnot seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, liikenneministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työministeriö, ympäristöministeriö, teknillinen tarkastuskeskus, työsuojeluhallitus, Teollisuuden Keskusliitto, Kemian Keskusliitto, Suomen Teknillinen Kauppaliitto, Öljyalan Keskusliitto ja Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK r.y.

Saaduissa lausunnoissa on esitysluonnokseen

suhtauduttu pääosin myönteisesti. Lausunnoissa on kiinnitetty huomiota muun muassa siihen, että säännöksiä ja määräyksiä annetaan usealla eri tasolla ja siihen, onko 18 §:n 3 momentin norminantovaltuutus riittävän yksilöity.

3. Ehdotetut muutokset

Räjähdysvaarallisista aineista annetun lain 1 §:n 2 momentin mukaan kuljetuksesta säädetäessä voidaan myös antaa rajoittavia määräyksiä siitä, minä aikoina ja mitä yleisiä kulkuväyliä käyttäen kuljetus on sallittu. Säännös voidaan poistaa laista tarpeettomana, koska siitä on jo säädetty yleisemmin vaarallisten aineiden kuljettamisesta tiellä annetussa laissa (510/74). Vaarallisten aineiden kuljettamisesta tiellä annetun asetuksen 9 §:n (269/90) mukaan liikenneministeriöllä on oikeus rajoittaa vaarallisten aineiden kuljettamista määrättyllä alueella, tiellä tai tien osalla. Rajoitukset voivat koskea myös vain määrättyinä aikoina tapahtuvia kuljetuksia.

Räjähdystarvikkeiden valmistus on jätetty kemikaalilain (744/89) soveltamisalan ulkopuolelle. Tästä syystä on tarpeen lisätä räjähdysvaarallisista aineista annettuun lakiin valtuutus ottaa räjähdystarvikkeita koskeissa säännöksissä huomioon myös räjähdystarvikkeista ja niiden valmistuksesta mahdollisesti aiheutuvat terveys- ja ympäristöhaitat. Asiaa on selvitetty kemikaalilain säätämisen yhteydessä ja sitä on perusteltu kemikaalilakia koskevassa hallituksen esityksessä (hall.es 93/1988 vp.). Tämän vuoksi ehdotetaan, että räjähdysvaarallisista aineista annetun lain 1 §:n 2 momentissa säädetäisiin kuljetuksia koskevien rajoittavien määräysten antamisen sijasta velvoitteesta ottaa huomioon räjähdystarvikkeita koskeissa säännöksissä näistä tarvikkeista ja niiden valmistuksesta mahdollisesti aiheutuvat terveys- ja ympäristöhaitat.

Lain 3 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sana ammattientarkastusviranomaiset muutetaan työsuojeluviranomaisiksi.

Norminannon laillisuuden varmistamiseksi ja

yhtenäistämiseksi ehdotetaan, että lain 18 §:ään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan asetuksella voitaisiin valtuuttaa kauppa- ja teollisuusministeriö antamaan tarkempia määräyksiä lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitetuista asioista.

Lisäksi ehdotetaan, että lain 18 §:ään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka nojalla teknillinen tarkastuskeskus voitaisiin asetuksella valtuuttaa antamaan tarkempia teknisiä ja turvallisuuteen liittyviä määräyksiä ja ohjeita lain 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua ministeriön päätöksen soveltamisesta sekä määrätä tai hyväksyä sen soveltamisessa noudatettavaksi standardin. Samoin ehdotetaan, että asetuksella voitaisiin valtuuttaa teknillinen tarkastuskeskus antamaan tarkempia teknisiä ja turvallisuuteen liittyviä määräyksiä ja ohjeita sellaisista asioista, joista ei katsota tarkoituksenmukaiseksi määrätä kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä. Tällaisia asioita olisivat esimerkiksi maakaasun käyttölaitteiden testausta, öljypoltinlaitteistojen katsastuksen toimittamista ja ammoniumnitraatin varastointia koskevat määräykset ja ohjeet.

Ehdotettuun uudistukseen liittyy, että räjähdysvaarallisia aineita koskevan lain nojalla annetuissa asetuksissa ja kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksissä olevat valtuutussäännökset ja -määräykset on tarvittavilta osilta muutettava, tai kumottava siltä osin kuin ne ovat tarpeettomia.

4. Esityksen taloudelliset ja henkilöstövaikutukset

Ehdotus on toteutettavissa nykyisin voimavaroin.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuonna 1991.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

räjähdysvaarallisista aineista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan räjähdysvaarallisista aineista 19 päivänä kesäkuuta 1953 annetun lain (263/53) 1 §:n 2 momentti ja 3 §:n 3 momentti sekä
lisätään 18 §:ään uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

1 §

Räjähdystarvikkeista säädettyäessä on otettava huomioon räjähdystarvikkeista ja niiden valmistuksesta aiheutuvien terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäiseminen.

määräyksiä kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä.

Asetuksella voidaan säätää, että teknillinen tarkastuskeskus voi antaa tarkempia teknisiä ja turvallisuuteen liittyviä määräyksiä ja ohjeita 2 momentissa tarkoitetun ministeriön päätöksen soveltamisesta sekä määrätä tai hyväksyä sen soveltamisessa noudatettavaksi standardin. Lisäksi voidaan asetuksella säätää, että teknillinen tarkastuskeskus voi antaa tarkempia teknisiä ja turvallisuuteen liittyviä määräyksiä ja ohjeita sellaisista asioista, joista ei katsota tarkoituksenmukaiseksi määrätä kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä.

3 §

Työsuojeluviranomaisille työntekijäin suojelemiseksi kuuluvasta valvonnasta on erikseen säädetty.

18 §

Asetuksella säädettävistä 1 §:n 1 momentissa tarkoitetuista asioista voidaan antaa tarkempia

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 13 päivänä syyskuuta 1991

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Kauppa- ja teollisuusministeri *Kauko Juhantalo*

Laki

räjähdysvaarallisista aineista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan räjähdysvaarallisista aineista 19 päivänä kesäkuuta 1953 annetun lain (263/53) 1 §:n
2 momentti ja 3 §:n 3 momentti sekä
lisätään 18 §:ään uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Kuljetuksista säädettyä voidaan myös antaa rajoittavia määräyksiä siitä, minä aikoina ja mitä yleisiä kulkuväyliä käyttäen kuljetus on sallittu.

Räjähdystarvikkeista säädettyä on otettava huomioon räjähdystarvikkeista ja niiden valmistuksesta aiheutuvien terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäiseminen.

3 §

Ammattientarkastusviranomaisille työntekijäin suojelemiseksi kuuluvasta valvonnasta on erikseen säädetty.

Työsuojeluviranomaisille työntekijäin suojelemiseksi kuuluvasta valvonnasta on erikseen säädetty.

18 §

Asetuksella säädetävistä 1 §:n 1 momentissa tarkoitetuista asioista voidaan antaa tarkempia määräyksiä kauppaja teollisuusministeriön päätöksellä.

Asetuksella voidaan säätää, että teknillinen tarkastuskeskus voi antaa tarkempia teknisiä ja turvallisuuteen liittyviä määräyksiä ja ohjeita 2 momentissa tarkoitetun ministeriön päätöksen soveltamisesta sekä määrätä tai hyväksyä sen soveltamisessa noudatettavaksi standardin. Lisäksi voidaan asetuksella säätää, että teknillinen tarkastuskeskus voi antaa tarkempia teknisiä ja turvallisuuteen liittyviä määräyksiä ja ohjeita sellaisista asioista, joista ei katsota tarkoituksemukaiseksi määrätä kauppaja teollisuusministeriön päätöksellä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .